

"Müstəqil Azərbaycan Respublikası yaşayacaq və demokratiya prinsipləri, insan azadlığı, demokratik iqtisadiyyat sahəsində başqa dövlətlər üçün nümunə olacaqdır".

Heydər ƏLİYEV

Bu gün biz fəxr edir ki, müstəqil Azərbaycan Respublikası regionun lider ölkəsidir. Əksər regional və beynəlxalq layihələrə Azərbaycan evsahibliyi edir. Əsası ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş prinsiplərə sadıq qalaraq hazırda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə respublikada nəhəng quruculuq işləri aparılır. Hətta elə vacib görüş və tədbirlər var ki, onların keçirilməsi üçün məhz Azərbaycan seçilir. Əlbette ki, bunun çox ciddi əsasları var. Dünyanın müxtəlif yerlərdən dövlətlərin bir-birinə qarşı düşmənciliyini, dözümsüzlüyüni, etnik təmizləmələri, terror aktlarının töredildiyini, dini, milli, irqi ayrı-seçkiliyi müşahidə edir. Bütün bunların fonunda Azərbaycanda insanlar təhlükəsizlik, tolerantlıq və mehribanlılıq şəraitində yaşayırlar. Bu da hər bir inkişafın nüvəsinə - sabitiyi təşkil edir. Ulu önderin sözləri ilə desək: "Əger respublikada ictimai-siyasi sabitlik olmasa, sağlam ictimai-siyasi mühit olmasa, heç bir sosial-iqtisadi programdan, yaxud problemlərin həll edilməsindən səhbet gede bilmez".

Biz buna təkcə mənsub olduğumuz mədəni keyfiyyətlərə, qonaqpərvərliyimizlə, gözəl təbiətimizlə deyil, həm də ölkə rəhbərinin yürütüdüyü düşünülmüş siyaset neticəsində nail olmuşuq.

27 illik müstəqillik tariximizin son 15 ili xüsusiələrə önləndir. Tarix üçün 15 il çox qısa müddətdir, amma addım-addım inkişaf yolu keçən bir ölkə üçün heç də az zaman deyil. Prezident İlham Əliyev ötən müddət ərzində öz fealiyyəti ilə hər bir azərbaycanının Prezidenti olduğunu dəfələrlə sübuta yetirib, ümummilli lider Heydər Əliyevin müqəddəs ideyalarını daha da inkişaf etdirərək uğurlu daxili və xarici siyasetə nail olub. Bunun neticəsində Azərbaycan müstəqil dövlət olaraq daha da güclənilib, dünya miqyasında söz sahibine çevrilib. Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhəri ən mötəbər beynəlxalq tədbirlərə evsahibliyi edib. Ölkəmizdə "Eurovision" mahni müsabiqəsi, Avropa Oyunları, İsləm Həmrəyliyi Oyunları, "Formula-1" yarışları kimi bütün dünyadan diqqət mərkəzində olan mühüm mədəni, siyasi və idman tədbirləri keçirilib. "Əsrin kontraktının" dənə də səmərəli şərtlərlə 2050-ci ilə qədər uzadılmış, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun açılması, "Cənub qaz dəhlizi"nin rəsmi açılışının keçirilməsi, eləcə də TANAP-in istismara verilməsi, enerji, neft-qaz sahəsində nəhəng, irimiqyaslı layihələrin reallaşması ölkəmizin strateji əhəmiyyətini daha da artırıb. Azərbaycan nəinki öz xalqı, həm də qonşu ölkələr, bütövlükde isə dünya üçün önemli olan layihələr icra edir. Xüsusiələ bu il orbitə çıxarılmış "Azerspace-2" peykini qeyd etmək istərdim, bu, sayca üçüncü peykdir. Peyk xidmetləri həm də ölkə iqtisadiyyatına da gəlir getirir.

Ötən müddət ərzində müsər inkişaf dövrünü yaşayan Azərbaycanda çox mühüm dəyişikliklər, gözəçarpan yüksəkliş baş vermişdir. Prezident İlham Əliyevin uğurlu dövlət idarəciliyi, onun başçılığı ilə aparılan sistemli islahatlar, bölgelərin inkişafına yönəldilən sosial-iqtisadi proqramlar ailələrin, o cümlədən qadınların, pensiya və sosial müaviniyyətinin yüksəlməsinə səbəb olmuşdur. Məktəblərdə qeydiyyat dərcəcisi ibtidai, ümumi və tam orta təhsil seviyyələrində 99,100 fəzə çatdırılmış, gender bərabərliyinin teşviqi və qadınların səlahiyyətlərinin artırılmasında tərəqqiya nail olunmuş, uşaqlar və ana ölümü əhəmiyyətli dərəcədə azalmış, yoluxucu və digər xəstəliklərə qarşı mübarizə gücləndirilmiş, etraf mühitin mühafizəsi və qorunması üçün qlobal tərəfdəşliğin təmin edilmesində mühüm iştiraiyələr olmuşdur. Bu uğurlar heç də asanlıqla əldə edilməmişdir. Ötən 27 ilə mürkəbb ictimai-siyasi və ağır hərbi vəziyyətdə, Ermənistan tərəfində ərazilərimizin işğalı, hələ də aqressiv siyasetin davam etdiyi, dörd yüz əlli üç (453 731) minden çox qadını, üç yüz doqquz mindən çox uşağı (309 080) əhatə edən 1 milyondan çox qacqın və məcburi köçkünün olduğu bir vaxtda vətəndaşlarımız üçün bu imkanlar yaradılmışdır.

Azərbaycanın uğurları, iqtisadi və sosial nüaliyyətləri beynəlxalq hesabatlıarda da öz əksini təpi. Dünya İqtisadi Forumunun "2017-2018 Qlobal Rəqəbatlılıq Hesabatı"nda Azərbaycan reytinqdə 35-ci yerde qərarlaşır. Beynəlxalq aləmin ən mötəbər reytinqində Azərbaycan dünya ölkələrinin her dördündən üçünü geride qoyaraq MDB-də liderlərinin qoruyub. "2017-2018 Qlobal Rəqəbatlılıq Hesabatı"nda dünənədən əsas narahatedici trendlərdən biri kimi "dağıdıcı bərabərsizlik" qeyd edilərək, Azərbaycan sosial bərabərsizlərin ən aşağı olduğu ölkələrdən biri kimi qiymətləndirilib. Azərbaycan "Qlobal Rəqəbatlılıq Hesabatı-2018/2019" üzrə de yeni dövrün ilk bir neçə indikatoru üzrə yüksək nüticələr əldə edib. Bu nüticələr ölkəmizin gələcəkdə digər indikatorlar üzrə dənə yaxşı nüticələr əldə etməsi üçün yeni imkanlar açır. Bu il yanvarın 22-də Dünya İqtisadi Forumu ölkəmizle bağlı dənə bir hesabatını açıqlayıb. Belə ki, Azərbaycan Dünya İqtisadi Forumunun illik "İnküliv inkişaf indeksi-2018" hesabatında inkişaf etməkde olan ölkələr arasında 3-cü yeri tutub. Bu hesabatda Azərbaycan 7 mümkünbaldan 4,69 bal toplayıb. 2018-ci ilin oktyabrında Dünya Bankının yadıldığı "Doing Business 2019" hesabatında Azərbaycan dövləti siyahısına daxil edilərək dənə inkişaf etməkde olan ölkələr arasında 25-ci yeri tutub. Bu günə qədər 265 min məcburi köçkün yeni evlərlə, mənzillərlə temin edilib. Hərbi sənayenin inkişafı, ordumuzun gündə-günə güclənməsi, erməni işğalçılarından azad olunmuş Cəcən Mərcanlıının yenidən qurulması insanlarda torpaqlarımızın azad ediləsine inamı dənə dərəcədə artırır. Xüsusiələ bu qəsəbənin sakinlərinin ictimai-siyasi həyataya fəal qoşulması istiqamətində keçirilən tədbirlər, təşkil olunan görüşlər əhalidə böyük ruh yüksəkliyi yaradır. Bu günə qədər 32 pille irəliləyərək 190 ölkə arasında 25-ci yerde qərarlaşan Azərbaycan Müstəqil Dövlətlər Birliyi ölkələri arasındadır. Lider mövqeyə yüksəlmüşdür. Belə yüksək nüticə mehz son illər Azərbaycan hökumətinin apardığı islahatlar sayəsində mümkün olmuşdur. Bütün bu qiymətləndirmələr bir dənə səbüt edir ki, Prezident İlham Əliyevin başçılığı ilə aparılan sistemli işlər, regionlарımızın inkişafına yönələn sosial-iqtisadi proqramlar öz müsəbət nüticələrini vermekdedir.

Sosial infrastrukturun inkişafı sahəsində de böyük işlər görüslər. Qısa müddətde minlərlə məktəb və tibb müəssisəsi (3200-dən çox məktəb, 650-dən çox tibb müəssisəsi) tikilib istifadəyə verilir. Əsasında 5 milyondan çox insan dövlət hesabına pulsuz tibbi müayinədən keçirilib. Vacib göstəricilərdən biri də son 15 il ərzində yoxsulluğun 49 faizden beş tanəmədən dörd (5,4) fai zə düşməsi və işsizlik seviyyəsinin 5 faiz olmasınaqdır. Əsas iqtisadi gos-

Hər bir azərbaycanının Prezidenti

təciliyimizin artması, eyni zamanda eməkhaqlarının, pensiya və sosial müaviniyyətinin yüksəlməsinə səbəb olmuşdur. Məktəblərdə qeydiyyat dərcəcisi ibtidai, ümumi və tam orta təhsil seviyyələrində 99,100 fəzə çatdırılmış, gender bərabərliyinin teşviqi və qadınların səlahiyyətlərinin artırılmasında tərəqqiya nail olunmuş, uşaqlar və ana ölümü əhəmiyyətli dərəcədə azalmış, yoluxucu və digər xəstəliklərə qarşı mübarizə gücləndirilmiş, etraf mühitin mühafizəsi və qorunması üçün qlobal tərəfdəşliğin təmin edilmesində mühüm iştiraiyələr olmuşdur. Bu uğurlar heç də asanlıqla əldə edilməmişdir. Ötən 27 ilə mürkəbb ictimai-siyasi və ağır hərbi vəziyyətdə, Ermənistan tərəfində ərazilərimizin işğalı, hələ də aqressiv siyasetin davam etdiyi, dörd yüz əlli üç (453 731) minden çox qadını, üç yüz doqquz mindən çox uşağı (309 080) əhatə edən 1 milyondan çox qacqın və məcburi köçkünün olduğu bir vaxtda vətəndaşlarımız üçün bu imkanlar yaradılmışdır.

Azərbaycanın uğurları, iqtisadi və sosial nüaliyyətləri beynəlxalq hesabatlıarda da öz əksini təpi. Dünya İqtisadi Forumunun "2017-2018 Qlobal Rəqəbatlılıq Hesabatı"nda Azərbaycan reytinqdə 35-ci yerde qərarlaşır. Beynəlxalq aləmin ən mötəbər reytinqində Azərbaycan dünya ölkələrinin her dördündən üçünü geride qoyaraq MDB-də liderlərinin qoruyub. "2017-2018 Qlobal Rəqəbatlılıq Hesabatı"nda dünənədən əsas narahatedici trendlərdən biri kimi "dağıdıcı bərabərsizlik" qeyd edilərək, Azərbaycan sosial bərabərsizlərin ən aşağı olduğu ölkələrdən biri kimi qiymətləndirilib. Azərbaycan "Qlobal Rəqəbatlılıq Hesabatı-2018/2019" üzrə de yeni dövrün ilk bir neçə indikatoru üzrə yüksək nüticələr əldə edib. Bu nüticələr ölkəmizin gələcəkdə digər indikatorlar üzrə dənə yaxşı nüticələr əldə etməsi üçün yeni imkanlar açır. Bu il yanvarın 22-də Dünya İqtisadi Forumu ölkəmizle bağlı dənə bir hesabatını açıqlayıb. Belə ki, Azərbaycan Dünya İqtisadi Forumunun illik "İnküliv inkişaf indeksi-2018" hesabatında inkişaf etməkde olan ölkələr arasında 3-cü yeri tutub. Bu hesabatda Azərbaycan 7 mümkünbaldan 4,69 bal toplayıb. 2018-ci ilin oktyabrında Dünya Bankının yadıldığı "Doing Business 2019" hesabatında Azərbaycan dövləti siyahısına daxil edilərək dənə inkişaf etməkde olan ölkələr arasında 25-ci yerde qərarlaşan Azərbaycan Müstəqil Dövlətlər Birliyi ölkələri arasındadır. Lider mövqeyə yüksəlmüşdür. Belə yüksək nüticə mehz son illər Azərbaycan hökumətinin apardığı islahatlar sayəsində mümkün olmuşdur. Bütün bu qiymətləndirmələr bir dənə səbüt edir ki, Prezident İlham Əliyevin başçılığı ilə aparılan sistemli işlər, regionlərimizin inkişafına yönələn sosial-iqtisadi proqramlar öz müsəbət nüticələrini vermekdedir.

Sosial infrastrukturun inkişafı sahəsində de böyük işlər görüslər. Qısa müddətde minlərlə məktəb və tibb müəssisəsi (3200-dən çox məktəb, 650-dən çox tibb müəssisəsi) tikilib istifadəyə verilir. Əsasında 5 milyondan çox insan dövlət hesabına pulsuz tibbi müayinədən keçirilib. Vacib göstəricilərdən biri də son 15 il ərzində yoxsulluğun 49 faizden beş tanəmədən dörd (5,4) fai zə düşməsi və işsizlik seviyyəsinin 5 faiz olmasınaqdır. Əsas iqtisadi gos-

gün şəraitin yaradılması, məşgul, sağlamlıq, təhsil və sosial siyaset sahəsində gender bərabərliyinin inkişaf etdirilməsi məqsədilə mühüm işlər görülmüşdür. Hessas səsli təbəqələrin, o cümlədən kəndli qadınların, qacqın və məcburi köçkün, həmçinin azteminatlı və coxuşaqlı ailələrin vəziyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Təbəvlükdə ailələrin sosial rifahını yükseltmək, xüsusiələ qadın və uşaqların sosial-iqtisadi vəziyyətini yaxşılaşdırmaq üçün hökumət mütəmədi zəruri tədbirlər həyata keçirir. Aile Məcəlləsinə edilən dəyişikliklərə əsasında qızlar və oğlanlar üçün nikah yaşı 18-e qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə görə xüsusi madde ilə məsuliyyət müəyyənləşdirilmişdir. "Uşaqların icbari dispanserizasiyadan əzəmətliyinə" qeyd edilərək, "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına" dair və bir sıra digər dövlət proqramları təsdiq edilmişdir. Tərəflərin nikahdan əldə etməsi üçün nikah yaşı 18-e qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə görə xüsusi madde ilə məsuliyyət müəyyənləşdirilmişdir. "Uşaqların icbari dispanserizasiyadan əzəmətliyinə" qeyd edilərək, "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına" dair və bir sıra digər dövlət proqramları təsdiq edilmişdir. Tərəflərin nikahdan əldə etməsi üçün nikah yaşı 18-e qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə görə xüsusi madde ilə məsuliyyət müəyyənləşdirilmişdir. "Uşaqların icbari dispanserizasiyadan əzəmətliyinə" qeyd edilərək, "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına" dair və bir sıra digər dövlət proqramları təsdiq edilmişdir. Tərəflərin nikahdan əldə etməsi üçün nikah yaşı 18-e qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə görə xüsusi madde ilə məsuliyyət müəyyənləşdirilmişdir. "Uşaqların icbari dispanserizasiyadan əzəmətliyinə" qeyd edilərək, "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına" dair və bir sıra digər dövlət proqramları təsdiq edilmişdir. Tərəflərin nikahdan əldə etməsi üçün nikah yaşı 18-e qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə görə xüsusi madde ilə məsuliyyət müəyyənləşdirilmişdir. "Uşaqların icbari dispanserizasiyadan əzəmətliyinə" qeyd edilərək, "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına" dair və bir sıra digər dövlət proqramları təsdiq edilmişdir. Tərəflərin nikahdan əldə etməsi üçün nikah yaşı 18-e qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə görə xüsusi madde ilə məsuliyyət müəyyənləşdirilmişdir. "Uşaqların icbari dispanserizasiyadan əzəmətliyinə" qeyd edilərək, "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına" dair və bir sıra digər dövlət proqramları təsdiq edilmişdir. Tərəflərin nikahdan əldə etməsi üçün nikah yaşı 18-e qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə görə xüsusi madde ilə məsuliyyət müəyyənləşdirilmişdir. "Uşaqların icbari dispanserizasiyadan əzəmətliyinə" qeyd edilərək, "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına" dair və bir sıra digər dövlət proqramları təsdiq edilmişdir. Tərəflərin nikahdan əldə etməsi üçün nikah yaşı 18-e qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə görə xüsusi madde ilə məsuliyyət müəyyənləşdirilmişdir. "Uşaqların icbari dispanserizasiyadan əzəmətliyinə" qeyd edilərək, "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına" dair və bir sıra digər dövlət proqramları təsdiq edilmişdir. Tərəflərin nikahdan əldə etməsi üçün nikah yaşı 18-e qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə görə xüsusi madde ilə məsuliyyət müəyyənləşdirilmişdir. "Uşaqların icbari dispanserizasiyadan əzəmətliyinə" qeyd edilərək, "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına" dair və bir sıra digər dövlət proqramları təsdiq edilmişdir. Tərəflərin nikahdan əldə etməsi üçün nikah yaşı 18-e qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə görə xüsusi madde ilə məsuliyyət müəyyənləşdirilmişdir. "Uşaqların icbari dispanserizasiyadan əzəmətliyinə" qeyd edilərək, "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına" dair və bir sıra digər dövlət proqramları təsdiq edilmişdir. Tərəflərin nikahdan əldə etməsi üçün nikah yaşı 18-e qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə görə xüsusi madde ilə məsuliyyət müəyyənləşdirilmişdir. "Uşaqların icbari dispanserizasiyadan əzəmətliyinə" qeyd edilərək, "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına" dair və bir sıra digər dövlət proqramları təsdiq edilmişdir. Tərəflərin nikahdan əldə etməsi üçün nikah yaşı 18-e qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə